

Mál nr. 435/2022

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V): Vátryggingafélag Íslands hf.

Heiti vátryggingar: Slysátrygging launþega.

Nafn vátryggingartaka (X)

Gildissvið vátryggingarskilmála. Undanþáguákvæði vátryggingarskilmála.

Gögn.

1. Málskot móttakið 30. desember 2022 ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 13. janúar 2023, ásamt fylgiskjali.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 17. janúar 2023.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 24. janúar 2023.

Málsatvik.

M, starfsmaður tiltekins sveitarfélags, lenti í umferðarslysi frítíma sínum, 27. október 2021. Gerði M kröfu um að V viðurkenni greiðsluskyldu úr slysátryggingu sem sveitarfélagið er með í gildi hjá V samkvæmt kjarasamningi Sambands íslenskra sveitarfélaga og sveitarfélagsins. V hafnaði hins vegar bótaskyldu á þeim grundvelli að tjón af völdum umferðarslysa, þegar starfsmaður er ekki við störf sín, falli ekki undir slysátrygginguna.

M fellir sig ekki við þá afstöðu og vísar til þess að í ákvæðum vátryggingarskilmála V um slysátryggingu launþega komi fram í gr. 9.17 að þegar bótaréttur er fyrir hendi vegna umferðarslyss úr lögboðinni ökutækjatyrggingu þá stofnist ekki bótaréttur úr slysátryggingu launþega, nema annað leiði af kjarasamningi. M vísar þá til ákvæðis í gr. 7.1.7 í kjarasamningi M vegna starfa hennar og þar komi fram að skilmálar sem um slysátryggingu gildi séu almennir skilmálar sem séu í gildi fyrir atvinnuslysátryggingar launþega hjá Sambandi íslenskra tryggingafélaga [SÍT], með þeim frávikum sem í kjarasamningi greinir. Þannig vísar M til þess að í ákvæðum kjarasamnings komi fram að tryggingin gildi allan sólarhringinn auk þess sem hún gildi þrátt fyrir vátryggingu annars staðar, sbr. ákvæði kjarasamningsins í gr. 7.1.8 og 7.1.9. Slysátrygging M verði því að fara eftir ákvæðum kjarasamningsins sjálfs, ákvæði hans gildi um frávík en ekki skilmálar tryggingarinnar sjálfrar né heldur almennir skilmálar SÍT fyrir atvinnuslysátryggingar launþega sem kjarasamningurinn vísar til. Telur M þar af leiðandi að hún eigi bótarétt úr tryggingunni þar sem tjón vegna umferðarslyss í frítíma falli undir slysátryggingu launþega hjá félaginu. M vísar til þess að við túlkun umræddra ákvæða verði að líta til þess að vátryggingarskilmálar séu almennt samdir einhliða af vátryggingarfélagi og ef vafi sé um þýðingu eða skilning ákvæða þeirra verði að túlka slíkan vafa V í óhag skv. almennum túlkunarreglum. Einnig vísar M til orðalags kjarasamninga almennt um að umferðarslys séu undanþegin í slysátryggingum en ekki sé sambærileg ákvæði í kjarasamningum t.d. X og einhverra annarra sveitarfélaga. M telur að tilvísun til dóms Hæstaréttar í máli nr. 405/2016 eigi ekki við þar sem ekki var samið um sambærileg frávík í þeim samningi sem þar var til umfjöllunar og í kjarasamningi M.

V hafnar röksemdum M og telur að ljóst sé af gögnum málsins að hún hafi verið í frítíma þegar hún slasaðist í umferðarslysi. Slysátrygging X hjá V gildi allan sólarhringinn en undanskilji umferðarslys skýrlega með vátryggingarskilmálum og ákvæði kjarasamnings, þannig að ákvæði kjarasamnings vísi til almennra skilmála atvinnuslysátrygginga SÍT og skv. þeim séu umferðarslys undanþegin bótaskyldu, en skv. sömu kjarasamningum falli takmarkanir á bótaskyldu sem um getur í tryggingarskilmálum einungis niður þegar starfsmaður er við störf sín eða á ferðalagi. Af því leiði að þegar starfsmaður er ekki við störf sín gildi þær takmarkanir á bótaábyrgð sem fram koma í vátryggingarskilmálanum, sbr. einnig gr. 7.1.8. kjarasamningsins. Þá segi enn fremur í gr. 7.1.7. kjarasamningsins að skilmálar séu almennir skilmálar, sem í gildi eru fyrir atvinnuslysátryggingar launþega hjá Sambandi íslenskra tryggingafélaga (SÍT), þegar samkomulagið (kjarasamningurinn) var gert. Í fyrirmynd SÍT að skilmálum slysátryggingar launþega frá 5.6.2000 segi m.a. skýrlega að ekki greiðist bætur fyrir varanlega örorku ef bótaréttur vegna slyssins er fyrir hendi skv. lögboðinni ökutækjatyrggingu. Sambærilega undantekningu sé jafnframt að finna í skilmálum V. Telur V að þó skilmálar SÍT hafi ekki verið uppfærðir og ákvæði kjarasamningsins staðið óbreytt gildi þær takmarkanir sem þar komi fram eftir sem áður. Einnig vísar V á bug að beita skli andskýringarreglu samningaréttar, enda sé um að ræða túlkun á ákvæðum kjarasamnings þar sem halli á hvorugan aðila við samningsgerð. Einnig vísar V á

bug að fram sé komin venja í vinnurétti sem opni fyrir bótarétt með þeim hætti sem M heldur fram. V telur skýrt í kjarasamningi að sé launþegi í frítíma sínum, gildi þær takmarkanir á bótaskyldu sem komi fram í viðkomandi skilmálum, sem séu í þessu tilfalli, eins og áður segir skilmálar SÍT, sem séu samhljóða skilmálum fyrir slysatryggingu launþega hjá V.

Álit.

Í váttryggingarskilmálum slysatryggingar launþega hjá V kemur fram að félagið greiði ekki bætur vegna slyss þegar bótaréttur vegna slyssins er fyrir hendi skv. lögboðinni ökutækjetryggingu þ.e. ábyrgðartryggingu eða slysatryggingu ökumanns og eiganda, nema annað leiði af kjarasamningi, sbr. gr. 9.17. Samkvæmt framangreindu er ljóst að bótaréttur er ekki fyrir hendi úr slysatryggingunni, nema annað leiði af kjarasamningi. Verður því að leggja mat á það hvort ákvæði kjarasamningsins feli í sér að tjón vegna umferðarslysa falli undir slysatryggingu launþega.

Í fyrsta lagi segir í gr. 7.1.7. kjarasamningsins að skilmálar slysatryggingar þeirrar sem fjallað er um í kjarasamningnum séu almennir skilmálar, sem í gildi voru fyrir atvinnuslysatryggingar launþega hjá SÍT, þegar kjarasamningurinn var gerður, eftir því sem það á við og með þeim frávikum sem í kjarasamningnum greinir.

Kjarasamningurinn sem M starfaði eftir á slysdegi gildi frá 1. janúar 2020 til 31. mars 2023 og var því í gildi þegar M slasaðist. Fyrir liggur að SÍT var lagt niður þegar það sameinaðist öðrum félögum undir heitinu Samtök fjármálafyrirtækja í ársbyrjun 2007. Það er því ljóst að engir almennir skilmálar voru í gildi hjá SÍT þegar kjarasamningurinn var gerður. Síðustu skilmálar SÍT virðast skv. gögnum málsins hafa verið gerðir þann 5. júní 2000. Hvað varðar þýðingu þessa verður að líta til dóms Hæstaréttar í máli nr. 405/2016 þar sem fram kemur að almenn tilvísun til skilmála SÍT í kjarasamningum eftir að SÍT var lagt niður feli í sér að samningsaðilar hafi sammælt um að bótaréttur skv. kjarasamningi skuli ráðast af þeim skilmálum sem SÍT gaf út þann 5. júní 2000. Í þágildandi skilmálum SÍT, nánar tiltekið í gr. 12.1, kom fram að ekki greiðast bætur vegna varanlegrar örorku ef bótaréttur vegna slyssins er fyrir hendi skv. lögboðinni ökutækjetryggingu. Sambærilegt ákvæði er sem fyrr segir í gr. 9.17 í váttryggingarskilmálum V. Ekkert kemur fram í kjarasamningnum sjálfum eða öðrum gögnum sem bendir til þess að líta hafi átt framhjá hefðbundnum váttryggingarskilmálum vegna slysatryggingarkafla kjarasamningsins.

Það eitt að í ákvæðum kjarasamnings í gr. 7.1.8 og 7.1.9 komi fram að váttrygging gildi allan sólarhringinn eða þó önnur váttrygging sé í gildi, vikur ekki til hliðar þeirri tilvísun sem er í gr. 7.1.7 um að um slysatryggingu kjarasamningsins gildi tilgreindir skilmálar, sbr. þágildandi gr. 12.1 í almennum skilmálum slysatryggjenda SÍT. Þá segir auk þess skýrlega í gr. 7.1.8. kjarasamningsins að takmarkanir á bótaskyldu, sem um geti í tryggingaskilmálum, falli niður þegar starfsmaður er við störf sín eða á ferðalagi vegna þeirra vegna nema tjón hljótist af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi. Af því leiðir að takmarkanir á bótaskyldu, svo sem tilgreindar eru í váttryggingaskilmálum slysatryggingar V, halda gildi sínu þegar starfsmaður verður fyrir slysi í frítíma, þ.m.t. að bótaréttur falli niður þegar bótaréttur er fyrir hendi samkvæmt lögbundinni ökutækjetryggingu.

Af þeim sökum og í ljósi þess að M á bótarétt vegna slyssins úr lögboðinni ökutækjetryggingu er það niðurstaða nefndarinnar að M eigi ekki bótarétt úr slysatryggingu launþega X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr slysa- og sjúkratryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 28. febrúar 2023.

Þóra Hallgrímsdóttir

Jóhann Tómas Sigurðsson

Heiða Óskarsdóttir